

Antonia Pavlic 7-8-8
7019 — 60th Lane
Ridgewood Sta.
Brooklyn, N.Y. 11227

Ne "beli rasizem"!

Zvezni tajnik za zdravstvo, vzgojo in socialno skrbstvo se ne strinja s poročilom predsedniške komisije o vzrokih črnih izgrediv.

WASHINGTON, D.C. — Predsedniška komisija, ki je nad pol leta proučevala ozadje in vzroke črnih izgrediv in uporov v velenostih naše dežele v letu, je prišla do zaključka, da je glavni vzrok bil "beli rasizem", ki grozi razdeliti Ameriko v dve čisto ločeni družbi, riko v dve čisto ločeni družbi, belo in črno. Ze takoj po objavi poročila te komisije se je oglašila proti njenim zaključkom več poznavevalcev razmer v naših velenostih.

Posebna komisija v Detroitu je dognala, da je večina črnih razbijačev in izgredivnikov imela sorazmerno dobre službe in je živela kar lepo in udobno, vzrok izgrediv v Detroitu ni bila toliko stiska in revščina, kot "rasistična samozavest" in želje po uveljavljanju črnega razreda, ki si je že gospodarsko opomogel. Nekateri so poročili, da predsedniške komisije označijo enostavno za politiko, večina pa se ga vendar ni lotila proučevati brez predsodkov.

Pred nekaj dnevi se je oglašil sam predsednik L.B. Johnson in izjavil, da se ne strinja z vsemi zaključki komisije, da pa v glavnem njena stališča sprejema. Podpredsednik H. Humphrey je nato v javnem govoru izjavil, da nato v javnem govoru izjavil, da ni mogoče sprejeti stališča, da je "beli rasizem" glavni krivec, ker to sliči na skupno krivdo, ki jo trezen človek ne more sprejeti. Krivda more biti samo oseba, to velja tako za bele kot za črne!

Sedaj se je oglašil novi zvezni tajnik za zdravstvo, šolstvo in socialno skrbstvo Wilbur J. Cohen in zavrnil trditve, da bi bil "beli rasizem" glavni vzrok črnih nemirov. Po njegovem je skih nemirov "poenostavljen" to preveliko "poenostavljen" vprašanja. Cohen je pripomnil: "Zelim, da bi šlo nekaj energije, ki je bila porabljena za nemire, v napor za lastno izboljšanje."

Zobje so ga izdali

LONDON, Vel. Brit. — Policija je odkrila v hiši, kjer je bil izvršen vlom in kraja, na mizi kos sira, od katerega je nekdo košček odgriznil. V siru je ostal odtis vlomilčevih zob. Po pregledu vseh zapiskov so odkrili, da bi utegnili biti to zobje nekega 29 let starega R. Rusta. Policija mu je ponudila kos sira in ga pozvala, naj vgrizne vanj. Fant je to odklonil, zato pa je priznal, da je on v vlomil in omejeno hišo in še v dve drugi.

Sodnija ga je na osnovi dokazov in priznanja obsodila na 3 leta zapore.

Koralni zid

SYDNEY, Avstral. — Največja zgradba koral, malih morskih živalic, je Velika koralna čer, ki se razteza 1200 milj daleč ob vzhodni obali Avstralije.

PAIR + WARMER

Vremenski
prerok
pravi:

Večinoma sončno in milo.
Najvišja temperatura blizu 70.

Novi grobovi

Frank Turk
V ponedeljek zvečer je umrl v Holy Family Cancer Home Frank Turk z 1103 Addison Rd., star 72, let rojen v Nemčiji, od koder je prišel pred 55 leti, zaposlen pri Hoffman Bronze Co. Tukaj zapuša ženo Carolino, roj. Kmet, sinove Clarence-a, Franka, Elmerja, Richarda, hčere Dorothy Strumbel, Eleanor Knuff, Ireno Petrusis, Esther Kecevar, Thereso Rakar, Constanto Zelko, Joan Woc, 36 vnukov in vnukinj, 2 pravnuka in sestro Marijano Zakrajsek. Brat Charles mu je umrl. Pokojni je bil član Dvora Baraga št. 1317 COF in Društva Franc Prešeren št. 17 ADZ. Pogreb bo v petek ob 9.30 iz Zakraskovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida ob desetih, nato na pokopališče Kalvarija. Truplo bo položeno na mrtvaški oder nocoj ob sedmih.

Kongres nemških socialistov končan

NUERNBERG, Nem. — Nemški socijalni demokratje so preveč disciplinirana stranka, da bi prenašali na svojih kongresih žolčne polemike. Zato je kongres potekal kot po tradiciji mirno in korektno. Tudi sklepi kongresa niso nikogar vznemirjali. Pa vendar je v spominu na kongres primešanega tudi nekaj pelina.

Socijalisti so hitro opazili, da njihovi partnerji v vladni koaliciji niso ravno navdušeni nad kongresnimi sklepi. Sicer jih ne kritizirajo v javnosti, pa vendar ne tajijo razočaranja, ker so se socijalisti premalo ozirali na njihove težnje in težave. Socijalisti sklepajo iz tega, da se sedanja koalicija ne bo podprla, da bo trajala do volitev 1. 1969, da pa medsebojna obzirnost verjetno ne bo več tolikšna, kot je bila doslej. Nekaj krščansko-demokratskih veljakov je namreč kar na svojo roko precej odkrito povedalo, kaj mislijo o zvezi s socijalisti.

Socijalistom tudi ne gre v glavo, zakaj so nekatere točke v njihovem programu zmagale s tako majhno večino. Sklep o uležežbi v koaliciji je bil na primer ponovno odobren le z malo večino.

Nemška javnost to ve, misli pa, da bo čas poravnal marsikatero nevesočnost.

Jetniki s Puebla pišejo

WASHINGTON, D.C. — Zastopnik državnega tajništva McCloskey je dejal, da so pisma, ki jih pošiljajo domov člani posadke izvidniške ladje Pueblo, ki so jo v januarju zasegli Severni Korejci, sredstvo rdeče propagande in pritiska, da bi se Združene države javno "opravičile" in obljubile, da "ne bodo več grešile".

Ze enkrat vlada Združenih držav še ni voljna na nobeno javno priznanje kršenja severnokorejskih teritorialnih voda ali kak drug mednarodni prestop, ki naj bi Severno Korejo opravičeval za zasego ameriške vojne ladje na visokem morju. O izpustitvi ladje in moštva je bilo doslej med Amerikanci in Severni Korejci v Panmunjonu že 12 razgovorov in je na dnevnem redu že tudi 13. Kaj je bilo na njih doseženega, McCloskey ni maral povedati. Dejal je, da je za uspeh takih razgovorov molk o njih prvi pogoj.

GOMULKA "ČISTI"

Vodnik komunistične Poljske je odpustil iz služb sedem znanih šolnikov, ki naj bi podpirali študentovski protest v zadnjih tednih.

VARŠAVA, Polj. — Po več kot dveh tednih nemirov na univerzah v Varšavi, Krakovu, pa tudi drugod je vlada odpustila z njihovih službenih mest sedem znanih profesorjev, med njimi judovskega člana Akademije znanosti, ki je bil tudi član Centralnega komiteta Komunistične partije. Skupno je bilo doslej od začetka študentovskih nemirov na Poljskem 3. marca odpuščenih 12 visokih uradnikov, med njimi več židov.

O odpustu prof. Stefana Zolkiewskega, skozi 13 let člana Centralnega komiteta Komunistične partije in načelnika oddelka za socialne znanosti na Akademiji znanosti, je bilo izdano kratko obvestilo brez pojasnila. Zolkiewski je bil tudi profesor na univerzi v Varšavi in nekaj časa celo minister za višje šolstvo.

O odpustu ostalih šest profesorjev je bilo izdano podrobno poročilo, ki dolži odpuščene, da so bili "varuhi in branilci dobro organizirane skupine študentov in diplomirancev Varšavske univerze, v glavnem židov, ki so znani po svojih revizionističnih pogledih in nazorih".

Z vladnimi trditvami, da so za demonstracijami študentov zionisti v sodelovanju z Zahodno Nemčijo in drugimi "imperialisti", se brez dvoma ne strinja katoliška cerkev. Skofje so namreč preteklo nedeljo dali brati po vseh cerkvah svoje pismo, v katerem obsojajo policijsko nasilje proti študentom, ki se "bore za resnico in svobodo".

Komaj dobro tretjino Francozov za De Gaulla

PARIZ, Fr. — Dnevnik France-Soir je povprašal ljudi, kaj mislijo o politiki predsednika De Gaulla. Dognal je, da jih to odobrava le 33%, med tem ko jih je 31% tej nasprotih, 31% pa si ni na jasnem, kaj naj bi o De Gaulli in njegovi politiki mislili.

— Beli krompir so smatrali nekdanj za strupen.

Ulbricht se boji za svojo politično bodočnost

CLEVELAND, O. — Poročila, ki govorijo o zadnjem sestanku šestih komunističnih držav v Dresdenu, so skopla in zavita v običajno komunistično meglo. Vendar se da iz njih sklepati, da je tam imel glavno besedo voditelj vzhodnonemških komunistov W. Ulbricht. Saj ni bil sestanek sklican brez razloga ravno v Dresden. Iz Ulbrichtovih besed je moral prihajati strah pred Zahodno Nemčijo in pred vdorom svobode na praške ulice.

Ulbricht je še zadnji dosleden stalinist, ki je na oblasti, v vseh drugih komunističnih državah je stalinizem na umiku, le v Vzhodni Nemčiji še prevladuje. Zato je Ulbricht zmeraj v skrbeh, kadar koli se kje za železno zaveso pokažejo plamenčki svobode, kot na primer sedaj v Pragi. Zato se je Ulbricht z veseljem pridružil vsem tistim komunističnim udeležencem sestanku,

Kongres za več jasnosti pri podpiranju tujine

WASHINGTON, D.C. — Federalna uprava prosi Kongres, naj ji odobri \$2.5 milijona za civilno podpiranje tujine in \$500 milijonov za vojaške podpore. Kot vsako leto, ima tudi letos Kongres svoje pomisleke. Navadno jih izraža senatni odbor za zunanjo politiko. Letos se mu je pridružil še slični odbor predstavnika doma na pobudo republikanskega kong. Findleyja.

Senatni odbor se je postavil na stališče, naj administracija javno obrazloži in zagovarja zahtevane zneske tudi v podrobnostih. Drugače sploh ne bo zakonskega predloga obravnavala. Stališče domovega odbora je podobno, toda ne tako ostro formulirano. Federacija je deloma ugodila stališču obeh odborov s tem, da je v svojem poročilu povedala, koliko predvidenih civilnih podpor naj odpade na posamezne države; takih podatkov pa noče dati za vojaške podpore.

Domov odbor bo ta teden pretresel zadevo; debata bo pa živahna, kajti na Kongresu krožijo vesti, da so se pri podpiranju Latinske Amerike dogodile stvari, ki so močno podobne pravim skandalom. Člani odborov pa hočejo ravno o tem slišati javno kaj več.

Dva kanala, dve presoji položaja

CLEVELAND, O. — Švedska vlada je izjavila v parlamentu, da je že dve leti v stikih z vlado v Severnem Vietnamu. Njen zunanji minister je dodal, da so stiki neobhodno potrebni za preliminarne mirovne razgovore. Te poti v Hanoi se je zadnje čase poslužila ameriška vlada, a koravno ni drugače v dobrih stikih s švedskimi diplomati. O možnosti premirja pa minister ni hotel dati nobene izjave. Švedska pa še nima rednega diplomatskega zastopstva v Hanoi.

Severnovietnamski diplomat Mai Van Bo živi v Parizu, kjer zastopa svojo vlado. Pred kratkim je obiskal tudi švicarsko vlado v Bernu. Švicarski vladni krogi so po njegovem odhodu izjavili, da so "izgledi na pogajanja za mir pred ameriški novembrskimi volitvami zelo majhni".

Ulbricht se boji za svojo politično bodočnost

lep uspeh v Bukarešti, upa na na podoben uspeh v Pragi, misli, da bo tudi v Budimpešti vsaj nekaj dosegla. Tako namerava bonnska vlada pripraviti primerno razpoloženje v javnosti za prvo etapo v pogajanjih o zedinjenju. Tega se pa Ulbricht najbolj boji, kajti sporazumevanje o zedinjenju bi pomenilo konec njegovega režima.

Češki komunist Dubček se torej nahaja v dvoboju z Ulbrichtom kar na več frontah: mora zagovarjati sedanjo rdečo politiko v Pragi, mora braniti načrt o tesnejših gospodarskih stikih z Zapadom, posebnost z Nemčijo. Pri tem pa nima v komunističnem svetu razen Bukarešte in morda Beograda nobenega pravega prijatelja in zaveznika. Zato je njegov novorojeni režim v Pragi prišel zelo hitro v kritično dobo.

V BOJIH NAD SAIGONOM IMELI RDEČI 396 MRTVIH

V treh dneh hudih bojev severno od glavnega mesta je padlo skupno 396 rdečih. Pri napadu na topniško postojanko 4. pehotne divizije ZDA na Osrednjem višavju včeraj so rdeči prebili zunanjo obrambno črto. S pomočjo letal in pehotnih okrepitev je bil sovražnik pregnan. Na bojišču je pustil 135 mrtvih.

SAIGON, J. Viet. — Preteklo nedeljo je ameriški oddelek pri čistilni akciji severno od Saigona zadel na rdeče utrjene v mali vasi. Rdeči se niso umaknili, ampak so se zaigrizeno branili. V boj so posegli novi ameriški oddelki, letala in tanki. Šele po treh dneh hudih bojev so bili rdeči pregnani s svojih posotjank. Na bojišču so pustili 396 mrtvih tovarišev. To je bil v vojaških operacijah zadnjih treh tednov, katerih cilj je zavarovati glavno mesto Saigon, največji in najbolj zagrizen spopad. Rdeči so se drugod večinoma umaknili po krajšem puškarjenju in džunglo in po svojih skrivnih potih proti meji Kambodže. Do krvavega boja je prišlo včeraj v zgodnjih jutranjih urah na Osrednjem višavju, kjer so rdeči z metalci plamena napadli ameriško topniško postojanko. Prebili so zunanjo obrambo in pregnani so bili šele, ko so posegla v boj letala in je prišla napadenim na pomoč pehota.

Rdeči so napadli topniško postojanko 1. brigade 4. pehotne divizije ZDA 19 milj zahodno od pokrajinskega glavnega mesta Kontum v zgodnjih jutranjih urah, še predno se je pokazala zora. Pri napadu sta sodelovala dva ali celo trije rdeči bataljoni, skupno do 1200 mož. Rdeči so se priplazili neposredno do zunanje obrambne črte, nato pa z ročnimi bombami in metalci plamenov ob podpori ognja strojnic in metalecev min prodrli skozi zunanjo obrambo v samo postojanko. Prišlo je do neposrednih spopadov med napadalci in branilci. Ameriški topničarji so topove usmerili kar neposredno na napadalce, ki so v trumah pritiskali proti njim.

Najhujši boj je bil okoli tretje zjutraj pa do zore, ko so se pojavila ameriška letala in začela obdelovati napadalce s strojnimi in raketami. Ob nastopu dneva so se rdeči umaknili od postojanke, vendar je boj z njimi trajal še ves dan. Na pomoč došla ameriška pehota jih je sledila in preganjala preko sosednjih grebenov. Rdeči so imeli po uradnem poročilu 135 mrtvih, Amerikanci pa 19 mrtvih in 51 ranjenih. To je bil doslej od preteklega novembra, ko so se ameriške sile spopadle z rdečimi pri Dak To, najbolj krvav in zagrizen spopad.

Katoličani v ČSR zahtevajo svobodo in popravilo krivic

PRAGA, ČSR. — Sedanja uravritelj praške nadškofije škof Tomašek je naslovil na generalnega tajnika KPČS Dubčka odprto pismo, ki v njem predlaga, naj doli kardinal Beran pravico da s takoj vrne iz Rima domov. To pa ni vse. Pismo predlaga, da se katoliški cerkvi popravilo vse krivice, kar jih je doživela zadnjih 20 let. Največje krivice so navedene imenoma. To pismo je bilo preteklo nedeljo prebrano s prižnic v vseh praških župnih cerkvah. Režim ni na to nič reagiral.

Še značilnejši je nastop nekega župnika na državni televiziji. Župnik je kar naravnost in brez ovinkov pripovedoval, kaj vse je trpela cerkev v zadnjih letih. Pa ni samo pripovedoval o krivicah, je tudi zahteval, da se krivice popravijo. Pa se mu ni zgodilo ničesar.

Iz Clevelanda in okolice

Dr. Felicianova knjiga—
Nova dr. Felicianova knjiga "The Genesis of the Contractual Theory and Installation of the Dukes of Carinthia" se lahko pismeno naroči pri avtorju: Dr. J. Felician, St. John College, Cathedral Square, Cleveland, O. 44114. Cena knjigi je \$6.00 vključno poština.

Rev. M. Jager zopet v bolnici—
Častni župnik Marije Vnebovzete na Holmes Avenue rev. Matija Jager je moral zopet v bolnico, kjer bo ponovno operiran. Priporoča se v molitev. Njegov naslov je Rev. M. J., 4337 E. Whitman St., Tucson, Arizona 85711.

Na obisku—
G. Ivan Hreščak iz Nove Sušice pri Košani v Sloveniji je prišel na obisk k svojemu bratranču Leotu Kaplu, 1734 E. 240 St., Euclid, Ohio. Pri njem ostane do 8. aprila. Dobrodošel in obilo prijetne zabave!

Zadušnica—
Jutri ob 6.30 bo v cerkvi Marije Vnebovzete sv. maša za pok. Alojzija Kosma ob 4. obletnici smrti.

Razprodaja—
V Gražlavi zlatarni na 687 St. je splošna razprodaja zaloge, ker bodo trgovino zaprli. Cene vsem predmetom globoko znižene! — Več v oglasu!

Visoka starost—
Mrs. Mary Ferlin, 730 E. 155 St., je danes dopolnila 91 let. K visoki starosti naše iskrene čestitke in še obilo zdravja in zadovoljstva!

Veselo snidenje—
Iz Zagreba je prejšnji teden dospela v Cleveland k svoji hčerki gdč. Alenki Stipičević, 1734 Chapman Avenue, gospa Ivanka Stipičević. Poleg hčerke Alenke ima gospa Ivanka v Clevelandu sestro Mrs. Mary Sluga, 18309 Marcella Rd., ter več nečakov in nečakinj. Dobrodošla med nami!

Gilligan za je polomil?

CLEVELAND, O. — Mestni odbornik v Cincinnatiju John J. Gilligan, ki kandidira s podporo demokratske stranke in delavskih unij AFL-CIO proti sen. Franku J. Lauschetu, je preteklo soboto na tiskovni konferenci v Columbusu pozval h končanju letalskih napadov na Severni Vietnam, za zmanjšanje vojnega napora v Južnem Vietnamu in za "politično rešitev spora". Če to ni mogoče doseči, morajo biti Združene države dovolj "odrasle", da bodo precenile znova svoje cilje in stroške za njihovo doseg.

Gilligan, uradni kandidat demokratske stranke, se je tako v vietnamskem vprašanju postavil med nasprotnike uradne politike L.B. Johnsona. Ker AFL-CIO to politiko odločno podpira, se je Gilligan zameril tudi njim. Tako je zelo verjetno, da je navdušenje stranke in AFL-CIO za Gilligana popustilo. Brez njunega trdega dela pa njegovi izgledi na uspeh proti F.J. Lauschetu pri primarnih volitvah niso ravno rožnati.

Sen. F.J. Lausche je sicer pred časom tudi bil za prekinitev letalskih napadov na Severni Vietnam, pa sicer trdno podpira Johnsonovo politiko v Vietnamu in ameriške cilje tam.

Dopisujte! Sporočajte novice iz svojega kraja!

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Manager and Editor: Mary Debevec

NABOČNINA:

Za Združene države:

\$16.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$16.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Friday edition \$5.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

87

No. 62 Weds., March 27, 1968

S trebuhom za kruhom v tuji svet

Ko je v Sloveniji po zmagi komunistične revolucije prevzela Komunistična partija v roke vso oblast, je vsem ljudem celo v ustavi zajamčila "pravico do dela". Novi oblastniki so kazali na staro oblast s prstom, ker ni poskrbela vsem dela doma, ampak je puščala, da so šli iskati delo in kruh na tuje, bogatit tuje kapitaliste. O vsem tem že dolgo ni več govora, komunistični oblastniki so postali tihi, o ustavni pravici do dela molče, delovne množice, ki doma ne dobe delovnih mest in možnosti sposobnega življenja, pa usmerjajo načrtno v tuji svet.

Je kot na tekočem traku.

Večina mlade delovne sile, ki odhaja v svet, bo za domovino izgubljena. Je to že sedaj velika škoda, ki bo pa postala še večja, ker se odhajanje slovenskih ljudi v svet ne zaustavlja. Je to ena od številnih zgodovinskih odgovornosti sedanjega komunističnega režima, ki je s svojim zgrešenim gospodarskim sistemom spravil doma gospodarstvo do tega, da doma ne more več nuditi zaposlitve kvalificiranim mladim delovnim silam.

O tem perečem vprašanju so v Ljubljani razpravljali na seji izvršnega odbora republiške konference Socijalistične zveze delovnega ljudstva. Pa problema niso zagrabili tako, da bi ga rešili v tem smislu, da bi za mladino zagotavljali dobro zaposlitev doma, da ne bi silila v tujino, ampak so ugotavljali, "da je spričo čedalje tesnejše ekonomske povezanosti sodobnega sveta zaposlovanje na tujem normalen pojav". Da, normalen pojav, če se kar v reki preliva slovenska delovna moč v tujino. In to se dogaja pod komunisti! To ni normalen pojav, ampak dokaz, da je doma gospodarstvo in industrija v tako slabem stanju, da ni izglede, da bi mladi ljudje mogli dobiti primerno zaposlitev.

Na isti seji je padlo tudi v oči, da so funkcionarje pri Socialistični zvezi močno zanimala devizne naložbe v inozemstvu zaposlenih delavcev. Znano je, da od njih prihaja v domovino na stotine milijonov dinarjev. Na seji so se pa pritoževali, da se domače banke premalo zanimajo za naložbe slovenskih delavcev v svetu. Morale da bi jih pritegnili z višjimi obrestmi. Na seji so navajali, da slovenski delavci v Evropi zato nalagajo svoje zaslužke v tuje banke. Sodijo, da te naložbe dosegajo višino 250 milijonov dolarjev.

Končno so govorili, da bo treba vnesti v "zaposlovanje na tujem več urejenosti". Se pravi, da bodo doma še z uradne strani pomagali, da bodo ljudje odhajali v svet. Toda samo po uradni poti, da jih bo režim imel bolj pod politično kontrolo ter da bo od delavcev zaslužke usmerjal v domače banke. Tako hoče imeti režim od mladih ljudi dvojno korist: s pošiljanjem v svet hoče zniževati število brezposelnih v domovini, s tem zmanjševati nevarnost, ki lahko nastane za javni red, če so ljudje brez dela in kruha, na drugi strani pa od njih iz inozemstva dobivati še zdrave valute, ki so tako potrebne za zavoženo komunistično gospodarstvo.

Škoda, ki nastaja za narod vsled neprestanega odhajanja slovenske mladine v svet, komunistov sploh ne briga, ker jim je čisto vseeno, če so po slovenskih tovarnah slovenski delavci, ali pa bosanski in makedonski.

Za komuniste je važno samo to, da je partija še naprej na oblasti in da se partijcem dobro godi!

Z molkom vprašanj ne bomo odstranili

V Mariboru izhajajoča revija "Dialogi" je prinesla v eni svojih zadnjih številkih pod naslovom "Brez dialoga? — Glosa, ki v enem od naših časopisov ni mogla biti objavljena", sledeči sestavek:

Kadar govorimo o narodu, ga radi primerjamo s telesom, živi organizmom, ki si upamo o njem trdit, da ga dobro poznamo, le takrat, kadar govorimo vse o vseh njegovih posameznih delih. Če pa smo prijatelji in poznavalci glave, si ne smemo privoščiti, da bi ne vedeli ničesar o nogah, če nam je bolj pri srcu levica, kljub temu ne smemo pozabljati na desnico itd.

Kadar govorimo o tem telesu, govorimo o njegovi celotnosti in v tem okviru tako o zdravih kot o bolnih delih, vemo, da z zamolčevanjem bolnih ne bomo ničesar pridobili, še več, samo škodilo nam bo. Zato raziskujemo, spoznavamo zdravje in boleznin in skozi njih življenjsko poslanstvo celotnega organizma.

Vendar kljub znani primerjavi naroda z živim telesom ne upamo iti v tej smeri do konca, da bi skušali zvedeti o tem narodu prav vse, vselej in nevesele stvari, zdrave in nezdrave podatke, da bi govorili, pisali in razpravljali o vseh njegovih značilnih potezah, tako doma kot v emigraciji, da bi zvedeli, kaj se dogaja tam daleč v Južni Ameriki ali Kanadi ali drugod, da bi se seznanili z njihovimi dosež-

ki, da bi jih sprejeli kot vlogo v zakladnico slovenskega duha, če so tega vredni, ali pa bi se spopadli z njih zmotnimi ali naši družbeni ureditvi celo sovražnimi podvigi.

Z molčanjem o tej problematiki problematike ne samo da ne bomo odstranili, temveč, jo bomo po nepotrebnem oskrbovali z dražljivostjo prepovedanega, nepriznanega, tujega. Spregovorimo končno o celotnem slovenskem telesu, o vseh njegovih delih.

BESEDA IZ NARODA

"V ČASU OBISKANJA"

Nekoliko zgodovinskega okvira

CLEVELAND, O. — Prihodnjo nedeljo, 31. t. m., ob treh popoldne bodo podali igralci Slovenskega odra in Dramatskega društva Liliya v župnijski dvorani pri Sv. Vidu Gregorinovo pasijonsko igro "V času obiskanja".

V književni zgodovini uvrščamo odrsko ali dramska dela, kot je nedeljsko "V času obiskanja", med tako imenovane nabožne drame. Posebna zvrst te je velikonočna ali pasijonska igra. (Latinska beseda passio pomeni trpljenje.) Pasijonske ali velikonočne igre prikazujejo dogodke iz Kristusovega življenja, posebno še Njegovega trpljenja. Svetovno znane so pasijonske igre v bavarski vasi Oberammergau.

V naši slovenski zgodovini naletimo na pasijonske igre že zelo zgodaj, namreč v obdobju, imenovanem Katoliška verska obnova, ki zajema v naši književni zgodovini čas od 1600 do 1768. Katoliško versko obnovo je izval tako pri našem narodu, kakor tudi pri vseh tistih narodih, ki jih je zajel v večji ali manjši meri v 16. stoletju val protestantizma, pri nas na Slovenskem Trubarja in njegovih sodelavcev. Katoliška verska obnova je neposredni sad velikega tridentinskega zbora (1545-1563).

Nabožna drama, zlasti še njeni zvrsti velikonočna ali pasijonska igra, je nastala — enako kot podobna pri starih Grkih — iz krščanskih bogoslužnih slavospjevov. Nabožna drama je bila izprva del službe božje. Predstavljali so jo duhovniki v mašinskih oblekah. Podajali so jo v latinskem jeziku, ki je bil tedaj jezik ne samo Cerkev, marveč tudi občevalni jezik takratnih izobražencev kot tudi znanstvenega obravnavanja. Polagoma pa se je začela nabožna drama oddaljevati od cerkve. Vloge so prevzeli posvetni igralci in na mesto latinskega jezika je stopil ljudski, narodni jezik.

Pri Slovencih naletimo na prve velikonočne ali pasijonske igre, in sicer najprej v nemškem jeziku, že zelo zgodaj. Iz leta 1617 imamo namreč že ohranjene podatke o pasijonski procesiji, ki so jo bili tega leta vpeljali v Ljubljani kapucini. Ti so jih vpeljali tudi v škofiji Loki in v Novem mestu. Najznamenitejša je vsekakor škofjeloška pasijonska procesija, ker so jo izvajali v slovenskem jeziku. Njeno besedilo se je ohranilo in nosi naslov "Instructio pro processione Locopolitana in die parasceues (Navodilo za škofjeloško procesijo na veliki petek). Gre za prevod iz nemščine, ki ga je priredil 1721 loški kapucin Romuald, doma iz Štandreja pri Gorici, pred vstopom v samostan Lovrenc Marušič (1676-1748). Sprevod je obsegal 13 podob: raj in padec prvih staršev, smrt (pozneje so dodali še pekel), zadnja večerja, Samson, krvavi pot, bičanje, kronanje, Jeronim, Ecce homo!, Kristus na križu, Mati božja sedmerih žalosti, skrinja zaveze, Kristusov grob. — Žive podobe na odrih in voževih so predstavljali Ločani in prebivalci okoliških vasi. V sprevodu so šli tudi čehi, kovačev, lončarjev in zidarjev, čevljarjev, pekrov, mesarjev in krojačev. To je bil velikiški sprevod, saj so samo za igralce imeli pripravljenih 278 kostumov. V temnih večernih urah ob svitu

plamenic in sveč je spreved moral napraviti silen vtis. Naravnost strahovito je moral vplivati na gledalce drugi prizor: spredaj jaha zmagovalna smrt na belcu z lovrovim vencem in dolgo puščico, za njo dve krdelci na konjih. V prvem, ki ga vodi Smrt s peščeno uro, so duhovniki od papeža, kardinala, škofa itd. do kaplana; drugemu krdelu poveljuje Smrt z zastavo: tu sta cesar in kralj, oba s spremstvom, nadvojvoda, dva volivna kneza, grof, baron, plemiči, meščan, župan, kmet in berač. Za smrtno konjenico pa se pomika peš množica smrtnikov tlačanov, tudi ti imajo vodnika, preprosto Smrt s koso v roki. Poglavitna Smrt s puščico in preprosta s koso recitirata, hvalče svojo neizmerno in neizprosno oblast ter ponavljajoč: Ah, vi grešniki, skusite vaše oči odpreti ter premislite: kar živi, mora enkrat umreti! Prizor močno spominja na mrtvaški ples, kakor so ga od 14. stoletja radi upodabljali. Sploh zveni iz vse škofjeloške pasijonske procesije srednjeveška miselnost — odvrčanje od tega grešnega sveta in taložba z onostranstvom. (Prim. Zgodovina slovenske književnosti I., SM, Lj. 1956.)

Škofjeloški pasijon vsebuje nad tisoč slovenskih verzov, ki kažejo, da si p. Romuald ni belil glave z umetniškimi oblikovnimi problemi. Najbolj je še pazil na rimo. Jezikovno se mu sicer nekoliko pozna vpliv tradicije, v glavnem pa je krepko zavijal po gorenjsko. Slovenska škofjeloška procesija je važna kot prva pisana priča o razvoju slovenske gledališke umetnosti.

Pasijonsko igro v slovenščini so gojili v 18. stoletju tudi v Trzinu, vendar se nam ni ohranilo njeno besedilo. Po ohranjenih sporočilih pa smemo sklepati, da je to bil poseben tip pasijona; zveza pasijanske procesije s pasijonsko igro. — Nekoliko bolje pa smo poučeni o slovenski pasijonski igri v Železnih Kapli ni Koroškem, ker se je ohranil njen rokopis z naslovom Komedia od Kristusovega terpinja. Sicer stoji na znotranji strani platnic letnica 1816, toda ta ni odločilna, ker je lahko poznejša od nastanka rojstva rokopisa, zlasti pa, ker se bere v naslovu, da so to igro "nekde" na ta veliki četrtletni inu na ta veliki nočni ponedelki v Kapli špilali" in ker igra sama kaže, da je izdelek baročne dobe. (Prim. isto Zg. sloven. književnosti!)

Končno je znano, da so vaščani igrali pasijon tudi v Loki pri Zidanem mostu; ker pa se je izrodil, so ga 1790 prepovedali. — Toliko o stari zgodovinski velikonočni ali pasijonske igre pri Slovencih.

V novem času pa se pojavi pasijonska igra pri nas ob znanem slovenskem duhovnem prerodu, ki ga je izzval znani vseslovenski katoliški shod v Ljubljani na prelomu preteklega in sedanjega stoletja. Eden izmed najplemenitejših sadov tega shoda je bila ustanovitev Slovenske krščanske socialne zveze (SK-SZ), osrednje ustanove vsega katoliškega vzgojnega in izobraževalnega dela, posebno med mladino, tudi odrskega. Do njega pravega razmaha pa je prišlo šele v času med obema svetovnima vojskama, ko je bila v Ljubljani ustanovljena zveza vseh katoliških slovenskih dramskih društev "Ljudski oder", in sicer v okrilju "Prosvetne zveze", naslednje prvotne SKSZ.

Kratek, toda izredno hud presledek v tem obdobju pomeni čas znane diktature kralja Aleksandra, ki je od vseh slovenskih organizacij in ustanov, najbolj v živo zadel ravno katoliške vzgojne in izobraževalne organizacije: Prosvetno zvezo, Orla, Ljudski oder itd.

Kot ustvarjalca novodobne velikonočne ali pasijonske igre sta se uveljavila rajni pisatelj Fran Sal. Finžgar in znani odrski igralec, tudi že rajni Edward Gregorin. Njune zasluge na tem področju so vsaj starejšemu rodu med nami znane.

Pasijonski odmev je dosegel tudi slovensko Ameriko, v prvi vrsti njerjo osrednjo slovensko naselbino v Clevelandu. Tu se je v prvem obdobju posvetil njene mu upodabljanju na odru SND na St. Clairju znani naš Jože Grdina, zelo pa mu je pomagal današnji clevelandski slovenski trgovec Lojz Oblak in pri scenariji tudi akadem. slikar Božidar Jakac, ki se je bil tiste čase mudil na obisku v Ameriki. Zatem pa je prevzela pasijonsko dediščino med nami v Clevelandu igralna družina Slovenski oder z Milkom Pustom in Milanom Dolinarjem kot režiserjema na čelu, ki sedaj že tretjič daje Gregorinov pasijon "V času obiskanja".

Bog daj, da bi pasijonska tradicija med nami ne bila še tako kmalu zaključena! Z lepim obiskom nedeljskega pasijona "V času obiskanja" pri Sv. Vidu dajmo poštrevovalnim igralcem novih vzpodbud.

Janez Sever

Slovenske smučarske lekme v Windhamu

UPPER MONTCLAIR, N.Y. — Prve slovenske smučarske lekme v Windhamu so se vršile 10. marca 1968. Vreme se je ob slabem izgledu spremenilo v kar prijetno, čeprav je bilo zaželjeno še lepše. Sneg je bil precej trd in hitro je šlo, čeprav je dan preje deževalo.

Vsi smo bili v duhu tekmovalnosti, toda na pokalček je vsak le malo mislil, računal je na klobaso, ki je čakala zadnjega. Pripravljeni smo jo bili tudi deliti. Privabili smo tudi starejše tekmovalce, ki so se pa pokazali zelo mladi v duhu in so se dobro odrezali.

Pokal je odnesel Ivan Kamin s časom 1:07:68, klobaso pa Simon Kregar. Vsekakor so tekme uspešno potekale in imamo upanje na povečanje naslednje leto. Tekme je priredila SAVA iz New Yorka. Največja zahvala gre Dinku Bertonecju, ki je tekmovalanje omogočil in ga tudi vodil.

Zdravko Pfeifer

Slovincem v Chicagu in okolici

CHICAGO, Ill. — Ne pozabite! Ne prezrite! Ob STOLENICI Baragove smrti se moramo oddolžiti našemu slavnemu rojaku za vse njegove žrtve, s katerimi je nesel slovensko ime preko širnega morja in kjer je v nečloveškem trpljenju neumorno delal, da povečala Kristusovo ime med indijanskimi rodovi, ko jih je lastnoročno krstil nad 25 tisoč. Bil je v nevarnosti ponoči in ponoči, na suhem in na vodi, v vročini in v ledenem mrazu. Slišali bomo: koliko knjig je Baraga spisal za druge in koliko so drugi pisali o njem. Videli bomo in slišali o vseh krajih, ki se nanašajo na Baragovo življenje in delovanje: Od Dobrnica, kjer mu zibka tekla je, in do mrzlega Marquette, ki je bil priča Baragove zadnje ure, svetniške smrti. Koliko je teh vmesnih krajev? Trebnje, Ljubljana, Dunaj, nova maša, Martin pri Kranju, Metlika, pot v Ameriko, potem vse Baragove misijonske postaje ob Velikih jezerih. Baraga povzdignjen v

škofa, njegov obisk domovine. Baragovi ljubljenci Indijanci, ki so ga sprejeli v svoj rod in mu izročili indijansko "državljanstvo". Njegove misijonske cerkvice, bajte, kjer je stanoval in stradal.

Vse v slikah in v predavanju Potem poklonitev Slovincem slavnemu oltarskemu kandidatu — prisega, da bomo stali zvesti veri, ki jo je Baraga tako ognjevitno razširjal med poganskimi narodi — nazadnje pa molitev, da bi dočakali kmalu dan ko bomo lahko poklekili pred Baragov oltar.

Posebno povdarjam, da je prireditelj za vse SLOVENCE, za vse, ki spadajo pod zvon sv. Štefana in za vse one, ki so raztreseni po okolici. Srčno bomo vsi veseli, ako se združimo na proslavi z onimi Slovinci, ki so tu kaj rojeni. Saj ti še dobro razumejo po slovensko.

Proslava bo v cerkveni dvorani pod cerkvijo sv. Štefana in sicer v soboto, 30. marca, ob 7.30 zvečer.

Vabi: fara sv. Štefana in p. Odilo

Spomini na božja pota in še kaj

HUNTINGTON, Conn. — Lani in letos smo slišali ali čitali v Ameriški Domovini o raznih skupinah, katere so romale na božja pota v Ameriki in v Evropi. O velikem romanju v Evropi je obširno pisal g. Ernest Terpin, kar smo z veseljem čitali. C drugem takem romanju v Lurcu in Fatimo je napisala ga. Tereza Zelich iz Bridgeporta kar zanimivo. Namenil sem se tudi jaz napisati nekaj zanimivosti iz zgodovine o dveh božjih potih.

Ko sem bil star 7 let, sem se peljal s staro materjo na božjo pot na Sv. Goro pri Gorici. Takrat še niso vozili avtobusi, tudi avti so bili redki, vsaj na deželi jih nisimo videli. Vsako leto se ljudje romali na Sv. Goro, vozili smo se na lojternem vozu. V voz je bilo vpreženih par močnih konj, ker nas je bil poln voz, je bila tudi teža velika. Od nas je bilo do Sv. Gore kakih 80 km ir je bilo treba se že precej časa voziti. Spotoma smo se ustavili v veliki cerkvi v Logu pri Vipavi. Tudi tja hodijo ljudje na božjo pot. Zame je bilo veliko doživetje se peljati tako daleč in še na božjo pot. Tedanja cerkev je bila zelo velika in lepa. Polna je bila romarjev, neprestano se se vršile sv. maše in romarji se lepo prepevali Marijine pesmi. Zvečer so nekateri po cerkvi polegli, da se malo odpokijejo med njimi sem bil tudi jaz, ker je bil zame velik napor prestati noč brez spanja.

Leta 1918 sem bil na Sv. Gor kot vojak, kjer je stala prej cerkev, so bile ruševine, Italijani se z ofenzivami cerkev in vsa poslopja okoli nje do tal porušili. Po vojski so pozidali novo cerkev, katere pa nisem videl. Po prvi svetovni vojni sem obiskal božjo pot Majke Milosti na Trsatu nad Reko.

Na Trsat vodi mnogo stopnic na vsako toliko stopnic pride ploščad. Pravijo, da je stopnica toliko, da jih ni mogoče prešteti, v kolikor je to res, ne vem, vem pa to, da jaz bi jih ne mogel prešteti, ker so na vsaki ploščadi berači kričali in prosili miloščino. Pri takem vpitju ni čudno, če bi se zmotil v štetju? Bazilika Majke Milosti je zelo velika in lepa. Obrnjena je proti morju. V baziliki je po zidu polno slik, katere so pustili ljudje, ki so bili rešeni raznih nesreč na priprosnju Marije. Pri vходу je ob zidu obešenih mnogo bergelj, katere so pustili ljudje, ki so ozdravili. Tudi se vidi na slikah ladje na morju ob veliki nevihti, kako mornarji prosijo Marijo, da bi jih rešila.

Zgodba pripoveduje o tej božji poti. V maju leta 1291 je bila tja prinešena od angeljev Marijina hišica iz Nazareta. Hišica je bila brez temelja; izvedenci so

šli v Nazaret, natanko pregledali kraj, kjer je stala hišica in ugotovili, da vse odgovarja hišici prenešeni na Trsat. Zemljišče, kjer se je znašla Marijina hišica, je bilo knezov Frankopanov.

Leta 1294 je bila ta hišica nenadno odnešena s Trsata čez morje v Loreto v Italiji. Na mestu, kjer je stala hišica, so postavili v 13. stoletju malo kapelo, leta 1456 so pa začeli z gradnjo cerkve in samostana za frančiškane. V 17. stoletju so cerkev razširili, l. 1824 je bil dodan današnji zvonik in fasada. Lansko leto so na Trsatu slavili 600-letnico glavne slike v cerkvi, katero je podaril papež Urban V.

Kot sem omenil, je bila Marijina hišica po 3 letih s Trsata prinešena v Loreto v Italiji. Leta 1948 sem obiskal z mojo hčerko in zetom omenjeno božjo pot. Tam je nastalo veliko naselje, to je bila zgrajena velika cerkev. Marijino hišico so kar pustili, tako da je sedaj v cerkvi. Ker je bila brez temelja, so jo zunaj ojačili s cementno oblogo. Ljudje se drsajo po kolenih okoli hišice po cementu tako, da je postal pravi jarek vse naokrog. Bili smo v hišici, ta je precej visoka, ima 3 okna precej visoko od tal, zid je iz opeke. To se vidi, ker je v višini enega metra ves odrgnjen, popraviti pa nečajo, da ostane vse originalno. V hišici je lep nov oltar, kjer se vršijo sv. maše.

Veliko ljudi prihaja na to božjo pot, posebno še, ker je železniška postaja prav blizu Loreta. Na vznožju hriba je pokopališče padlih poljskih vojakov.

Za časa bivanja v Argentini sem obiskal parkrat božjo pot Virgencita De Lujan. O njenem nastanku pripoveduje zgodba tole:

Z volovsko vprego so peljali skrinjo, ko so prišli v bližino, kjer je sedaj cerkev, so se volje ustavili. Na noben način niso hoteli naprej, poskušali so na vse načine ali voz se ni gnil. Nato so pogledali, kaj je v skrinji; bil je Marijin kip. Nekaj nabožna ženska, ki je stvari opazovala, je rekla: Marija hoče biti tu. Nesli so jo v eno bližnjih hiš, kamor so jo hodili moliti in šastit. Kdaj je bila cerkev sezidana, mi ni znano. Lujan je največja božja pot v Argentini v provinci Buenos Aires. Vsak dan prihajajo romarji z vseh strani Argentine. Vsako leto poromajo v Lujan tudi argentinski Slovinci.

Ko sem bil na božji poti, sem obiskal tudi muzej. Tam imajo vojake v naravni velikosti in vojaških uniformah tedanjega časa, med njimi je general San Martin, osvoboditelj Argentine in Čila izpod španske oblasti.

Spominjam se, kako smo vsi spoštovali duhovnike, učitelje in orožnike. Šar vsi ti so za naš dobrobit. Orožniki so takrat imeli trde klobuke "halb cilinder", na njem pa velika, črna peresa. Ne vem ali od petelina ali od kakega drugega ptica. Pozneje so nosili čelado s strelodvom na vrhu. Morda je prav zaradi težkega pokrivala postalo mnogo od njih plešastih. Ko sta orožnika prišla v vas na patrolo, bi se otroci najraje skrili, dasi ravno smo imeli čisto vest.

Navadno sta šla vedno po dva orožnika na patroljo. V vasi sta šla k županu, da izvesta, če je vse v redu. Župan je podpisal, da sta bila pri njem. Orožnik je vedno vzel puško z rame, ko je prišel v hišo. Na patrolji so nosili vedno nasajene bajonete na puškah. Na splošno so bili žandarji sposobni in spretni v svojem poslu. Vem za slučaj, ko je sorodnik prespal pri svojih, pa za plačilo zjutraj odprl skrinjo in vzel ven 100 goldinarjev, za tisti čas že lep denar. Kraj je bila naznanjena žandarmerija. Tatu so prijeli na železniški postaji, ko je kupil karto, da se odpelje v Trst.

Pozdravljam vse čitatele A.D. in vse, ki se trudijo za našo stvar!

Frank Zele

Frank Javh-Kern:

SPOMINI OB TRIDESETLETNICI
PRIHODA V AMERIKO

Pot mi je tekkel po obrazu v čudnem razpoloženju. Tovariš mi ponudi paket cigaretnega tobaka (Bull Durham), da si napravim cigarete. Do tedaj sem le sem-tertja prižgal cigaro ali cigareto, a tista je bila ko mana za živce. Zdelo se je, da si pri mrtvecih moral ali kaditi ali čikati. Zdaj so seveda tudi po medicinskih šolah drugačne razmere; trupla znajo bolje pripraviti in balzamirati, da obiskovalec komaj ve, da je v mrtvašnici.

Prvi šolski redi so bili le srednji, a že proti koncu prvega polletja sem dosegel ostale učenec in bil ob koncu leta izvoljen v literarno društvo (Western Reserve Medical Literary Society), v katero smo spadali ti-tičeti, ki smo imeli splošni red nad 55. Pridružil se nisem nobeni "grški bratovščini" (Greek Fraternity), ki so toliko hvalisane po vseh ameriških kolegijih, ker nisem vanje nikdar posebno verjel.

V literarnem društvu je bilo po kakih pet dijakov iz vsakega razreda. Vsak mesec je moral eden izmed nas predavati o zdravniku, ki si je v prejšnjih časih pridobil posebne zasluge za zdravniško vedo. Moj prijatelj iz razreda, dr. E. P. Neary, zdaj na štabu v Charity bolnišnici, Cleveland, je predaval o prvem modernem kirurgu v 17. stoletju. Bil je to Francoz Ambroise Pare. Moja naloga je bila oceniti spis in dodati važne podatke, ki bi jih prvi predavatelj morda prezrl. Izposodil sem si iz zdravniške knjižnice stare tiskane knjige iz sedemnajstega stoletja, prevedene iz francoskega v angleščino. Rekli so, da je bilo predavanje in kritika dovoljna. Ob zaključku leta smo imeli letno snidenje v eni ali drugi gostilni pod vodstvom znane priljubljenega zdravnika "Hans" Wagnerja, pomožnega profesorja medicine. Spominjam se, da smo nekoč v znani Wohlovi gostilni na West 3 Street ob zvokih pesmi "Let us sing a song to Lydia Pinkham" izpraznili celi "halber" piva in se imenitno imeli.

Med profesorji sta bila dva, ki naj jih posebej omenim: Charles F. Hoover, profesor medicine, in J. J. R. MacLeod, profesor fiziologije. Prvi me je skoro vzel za svojega in mi šel na roko, kjer mi je mogel, ter se z menoj uril v nemščini. Studiral je dve leti na dunajski univerzi ter bil ves navdušen za evropske zdravnike, zlasti za dunajske, in nam vedno citiral njihove duhovite dovtype. Povedal mi je, da je bil njegov najboljši prijatelj na Dunaju neki Slovenec iz Ljubljane, po imenu Sempronius, pravo ime pa je bil že pozabil. Imel je baje dolgo brado in je bil dober družabnik in nadarjen študent. Oba sta bila člana Schlaraffije, na pol tajne nemške organizacije, ki je tudi v Ljubljani imela svojo podružnico, prvotna matica je pa še zdaj v Pragi.

MacLeod je bil Skot. Prišel je komaj nekaj let poprej iz Aberdeena na Western Reserve univerzo. Govoril je pristni škotski dialekt, da so ga celo ameriški študenti težko razumeli. Bil je krotak in potrpežljiv človek. V fiziološkem laboratoriju nam je sam pomagal, kjer je mogel. Bil je obenem izvrsten predavatelj, da smo ga vsi radi poslušali. Ne spominjam se, da bi bil kak dijak spal pri njegovem predavanju, pa če je tudi vso prejšnjo noč krokal.

Naj zabeležim eno epizodo. Študenti smo bili razdeljeni na skupine po šest oseb. Pri eksperimentih na psih je vsak imel svoje mesto. En teden je pazil

na aparate, drugi teden je operiral, tretji teden je beležil dogajanja, četrti teden je mamil psa z etrom. Pride vrsta name, da v kletki ujamem psa, ga omamim ter spravim na operativno mizo. Poskus je trajal nad eno uro. Mogoče sem preveč pazil na eksperiment in premalo na psa; pes je nehal dihati in živo srebro v sfigmomanometru je prenehalo gibati. Zakričim, da je pes poginil. Eksperiment pa še ni bil končan. Prileti MacLeod in vbrizga epinefrin (izvleček iz obledelne žleze). Pes je začel zopet dihati in pod mojim mamljenjem živel še pol ure, dokler nismo izvršili naloge, nakar je seveda poginil — brez bolečin. Bilo je prvič in zadnjič, da sem na svoje oči videl mrtvo žival oživeti.

Ker sem zamudil šest tednov pouka v fiziologiji, sem zamujeno moral nadomestiti v počitnicah leta 1909. in plačati MacLeodu 15 dolarjev za tritedenski pouk po tri popoldneve v tednu. Za tovariša sem imel še nekega starejšega dijaka, ki je v predmetu padel, tako da je profesor od naju zaslužil še posebej 30 dolarjev, poleg svoje nevelike mesečne plače.

Pozneje je MacLeod sprejel službo na univerzi v Toronto, Canada, ter dr. Bantingu pomagal iznajti insulin, specifično zdravilo zoper sladkorno bolezen, za kar je dobil leta 1923. polovico Nobelove nagrade v znesku 20.000 dolarjev. Srečal sem ga še enkrat pri predavanjih pred laiki v Clevelandu. Se vedno se je spominjal Jauha, slušatelja njegovih predavanj iz fiziologije.

Slovenska korespondenčna šola

—Delo v lekarni
Zdravniška diploma—
Ivan Zorman

Spomladi leta 1908., še preden sem mislil na zdravništvo, sem se pričel zanimati za ameriške korespondenčne šole. Takrat je bila najbolj oglaševana International Correspondence School v Scrantonu. Nudila je pouk na domu v vseh mogočih predmetih. Bile so pa še razne druge "šole"; zoper jecljanje, za risanje komičnih slik, za pisateljevanje, igranje na klavir itd. Mislil sem, da potrebujem boljši spomin, zato sem poslal pet dolarjev za korespondenčno šolo za "vzgojo spomina" (Memory training). Prejel sem zvezek nalog, ki sem jih moral preštudirati ter poslati pismeno skušnjo, preden sem prejel nadaljnjo knjižico.

Podoben načrt sem naredil za poučevanje angleščine po pošti. Sestavljal sem štiri zvezke angleških nalog s slovenskimi slovnimi pravili in rečnikom. En zvezek sem celo sam stavil na linotipu. Za "glavni urad" sem najel predal na pošti, kamor so prihajala vsa pisma učencev.

Imel sem s šolo najboljšo namene. Vedel sem, da po manjših naselbinah naši ljudje nimajo prilike dobiti angleškega pouka. Ce jim le zanimanje zbudim za nadaljnje učenje in jim dam nekaj glavnih pojmov o angleškem men. Denar je bil sprva postranska zadeva. Vsakemu učencu sem posebej poslal vzorce Palmerjeve metode ameriškega lepopisja ter mu priporočil, da naj spremeni evropsko pisavo. (Dalje prihodnjič)

Za varovanje pred požari

WASHINGTON, D.C. — V ZDA izdajo javne oblasti in privatniki letno do 20 milijonov dolarjev za preprečenje požarov v javnih in privatnih gozdovih.

Koncert slavnih tamburašev

CLEVELAND, O. — Vsako leto, kmalu za prihodom pomladi, pridejo k nam v Cleveland tudi znani in slavni tamburaši in tamburašice Duquesne univerze iz Pittsburgha. Tolikokrat so že nastopili v Koncertni dvorani clevelandskega javnega avditorija (Music Hall), da so res že naši stari in ljubi znanci, saj so nas še vsakokrat tako zelo razveselili s svojimi slovanskimi pesmimi in plesi, ki so milozvočne, ihteče, vesele in poskočne.

V tamburaškem zboru je trideset nadarjenih umetnikov ljudske folklorne, ki nastopajo s slovansko glasbeno umetnostjo po vseh Združenih državah. Čisti dobiček koncertov gre v poseben tamburaški šolski sklad. Pesmi podajajo v raznih slovanskih jezikih. Čudovite in pestre

so slovanske narodne noše in lepota barv je neprekosljiva. Na letošnjem koncertu bodo podane hrvaške, slovenske, srbske, ruske, poljske, romunske in madžarske pesmi in plesi.

Vsak tamburaš ali tamburašica študira na Duquesne univerzi v Pittsburghu. Zato ni čudno, da so za Koncert tamburašev Duquesne univerze v veljavi posebne študentske cene za samo \$1. Vstopnice pa morajo biti kupljene v skupini po najmanj deset.

Omenjeni zbor vljudno vabi slovenske rojake in rojakinje na svoj koncert in nastop, v nedeljo, 31. marca 1968, ob treh popoldne v Music Hall, na St. Clair Avenue in vzhodni Šesti cesti.

P. S.

O gnojenju trat

CLEVELAND, O. — Človek bi se lahko vprašal, ali je potrebno trato gnojiti. Ne vedno! Na dobri zemlji, z ne preveč zahtevnimi travnimi zvrstmi in ob ne prenikavi košnji se da shajati brez gnojenja, navadno tudi brez zalivanja in brez bolezenskih nadlog, ki povzročajo golčave. Če ti pogoji niso dani, bo trava ob pomanjkanju hrane izgledala manj zelena kakor bi bilo želeto, lahko zaradi zmanjšane odpornosti trpi tudi od bolezni in plevela. Torej preveč ali premalo gnojenja pospešuje bolezn. Pod drevjem je gnojenje vedno koristno zaradi konkurence z drevesnimi koreninami.

Če gnojimo, gnojimo redno in ne preveč naenkrat, posebno ne spomladi. Malo aprila, malo junija, več septembra ali oktobra. Lahko še bolj pogosto. Če hočemo gnojiti samo enkrat na leto, je boljše, če to storimo jeseni.

Mešana gnojila navadno vsebujejo tri hranilne sestavine: dušik (Nitrogen), fosforno kislino (Phosphoric acid) in kalij (Potash). Trava rabi več dušika kakor fosforja ali kalija, zato rabimo odstotek formule kot so 20-10-10, 10-5-5, kjer prva številka pomeni odstotek dušika. Vsako gnojilo je enakovredno za rastlino, če vsebuje isto količino raztopljivih snovi. Niso pa vsa gnojila enako hitro raztopljiva. Tista, ki so bolj počasna, stanejo več, zato pa ne posodijo trave. S ceninimi, hitro topljivimi gnojili lahko brez nevarnosti gnojimo zgodaj spomladi, preden trava nanovo ozeleni, kdajkoli pred zalivanjem, s previdnostjo pa tudi ob nekaterih drugih prilikah. Trava mora biti suha, nepregosta, temperatura ne previsoka in trosimo naređko.

Nekatera gnojila so tako groba, "kamnasta", da se jih da udobno trositi samo z velikimi poljskimi trosilnicami. Apno n. pr. pa je spet preveč fino, moka kasto in ne pada rado enakomerno skozi navadne trosilnice. Trosilnica rada pri dnu rjavi in postane neuporabna, zato jo moramo po vsaki uporabi temeljito očistiti. Zadnja leta so začeli prodajati takšne z nerjavečim dnom. Te so vsekakor vredne priporočila.

Ražen običajnih koritastih, spuščajočih trosilnic se vedno bolj uporabljajo vrtnice (Cyclone spreaders). Ta meče material v krogu pred seboj, torej

troši bolj na široko, zahteva pa se več spretnosti in pazljivosti pri delu. Prašnata gnojila niso primerna za to trosilnico.

Pametno je, če upoštevamo bujnejšo rast na enem koncu trate in revnejšo na drugem in trosilnico temu primerno uravnavamo. Pod večjimi drevesi je priporočljivo iti v trosilnico dvakrat, če ni nevarnosti posoditev.

Ženske dobijo delo

Delo za žensko
Iščemo žensko za hišno delo
4 dni v tednu. Kličite FA 1-2068.
(63)

MALI OGLASI

V najem
4-sobno na novo prebarvano stanovanje s kopalnico se odda na E. 73 St. Kličite pred 3. uro popoldne: 431-6798. (x)

Hišo kupi
Mlad slovenski par bi rad kupil dobro eno ali dvodružinsko, pokleto hišo s garažo v okolici Sv. Vida. Kličite od 6. do 9. ure zvečer: 391-6545. (64)

V najem
Na 1179 E. 79 St., zgoraj, v zadnjem poslopu, 3 sobe in kopalnica, \$35. Vprašajte Mr. Clere v srednjem poslopu, spodaj, zadaj ali kličite lastnika 631-3144. (64)

NAPRODAJ
Ta hiša ne bo dolgo
na trgu!

Dvodružinska — lesena
5 sob spodaj — 5 zgoraj
V ODLIČNEM STANJU
AVTOMATSKA PLINSKA
FURNEZA: A.U.I. H.W.
GARAŽA ZA DVA AVTA
NOBENIH POPRAVIL
ALI PLESKANJA.
ENO STANOVANJE SE
ODDAJA ZA NAJMANJ
\$100 MESEČNO
\$26.000.00
J. P. MULL BROKER
Telefon: 881-2345 (66)

V fari sv. Kristine
Čist 5-sobni bungalow naprodaj, 2 spalnice spodaj, 1 spalnica zgoraj, garaža za 2 kare, predeljena klet, razvedrilna soba, nov dovoz in hodnik, lot 155 čev. globok.

LAURICH REALTY
496 E. 200 St. IV 1-1313
(64)

Britski parlament je odobril novi proračun

LONDON, Vel. Brit. — Kljub godrnjanju in odporu v lastnih vrstah je vladni predlog proračuna za prihodnje finančno leto, kot ga je stavil R. Jenkins, dobil v parlamentu potrebno večino. Zanj je glasovalo 332 poslancev, proti pa 248.

To je bila le načelna odobritev, proračun morajo še podrobno obdelati in o njem glasovati. Njegovi nasprotniki v opoziciji in skupina skrajnih levicarjev v vladni delavski stranki so odločeni boj proti proračunu, enemu najtrših, kar jih moderna Velika Britanija pozna, nadaljevati.

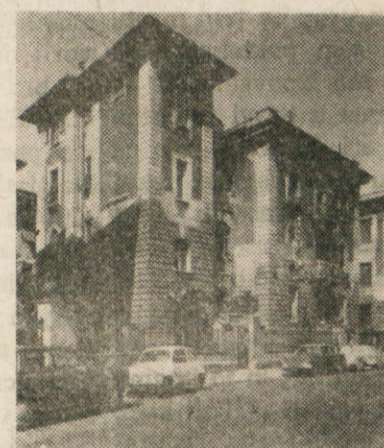
Are you planning to visit Europe?
Don't forget the...

SLOVENIAN HOTELS IN ROME-ITALY

HOTEL "BLED"

Via S. Croce in Gerusalemme, 40
00185 ROMA (Italy) — Tel. 777-102

HOTEL "DANIELA"

Via L. Luzzatti n° 31
00185 ROMA (Italy) — Tel. 750-587

single room with shower and breakfast	5.65 US\$
single room with shower half board (two meals)	8.15 "
single room with shower full board (three meals)	10.50 "

Double room with shower and breakfast	5.15 " p. person
Double room with shower half board (two meals)	7.50 " "
Double room with shower full board (three meals)	9.30 " "
Supplement for room with private W. C.	0.50 " "

Breakfast	0.85 " "
Lunch	2.70 " "
Dinner	2.70 " "

Group rates: Half board	5.00 " "
Full board	6.70 " "

A.M. rates are all included — cut out and keep well!!

Brez šale.

Imate 10 dodatnih dni za hranjenje v aprilu.

Vložite do 10. aprila.

Pridobite si obresti od 1. aprila.

Cleveland Trust

IVAN TAVČAR:

V ZALI

Tukaj sem omagal in tudi izgrešil pot, da ne vem kreniti ni na desno ni na levo. Pojdi in poklič birače, da mi zvežejo roke, kakor so jih zvezali našemu Odršeniku, ko je molil na gori! Primoža Trubarja iščejo sovražniki svete vere in lahko ga izdaš, kakor je Kristus izdal apostol Juda! — Tako mi je govoril sveti mož in prav na tem mestu je bilo, ko sem pokleknil predenj ter se mu izpovedal, da se tudi prištevam k pravi in edino zveličavni veri. In peljal sem ga v svojo hišo in ga skrival nekaj dni, da ga niso zasačili loški hlapci. Plačeval pa mi je z zlatimi nauki in mi vsako noč razlagal predpise svetega pisma. Pri odhodu pa sem prejel iz njegove roke sveto knjigo, ki jo imamo še danes kot zaklad v svoji koči, knjigo blaženega Jurija Dalmatina, ki že tudi spi v Gosjodu. Tukaj je torej bilo, ko je moje oko prvič in zadnjič gledalo v obličje pravičniku, in na tem mestu se nam utrjuje naša vera, ker se spominjamo njega, ki je živel in trpel za sveti evangelij. Tako je bilo, častiti brat, in svojim otrokom sem že stokrat in stokrat pripovedoval o pobožnem Primožu Trubarju, ki je bival pod mojo streho, najsi je ubožna in neznatna. Prisedal je k moji skromni mizi in se zadovoljeval z vsem, kar smo skuhal. Da bi v nebesih molil za nas vse!"

"In sedaj se ločimo," izpregovori predikant. "Vsakdo mi podaj še enkrat roko na mestu, ki ga je s svojo osebo nekdanj posvetil pokojni Primož Trubar, čigar slava je tudi med Nemci velika!"

Segal jim je v roke in se posebno ljubeznivo poslovil pri starih — stari materi.

"Margareta!" je dejal, "midva se morda ne vidiva več! Težko že nosiš breme in blizu je roka Gospodova, da ti ga odvzame."

"Oh, moj Bog," odgovori ženica, "stara sem in betežna ter že iztežka čakam tiste ure, ko bom poklicana na sodbo Gospodovo!"

"In te sodbe se ti ni treba bati, Margareta, ker si živela, kakor je zapovedano v Pismu!"

"Izmed prvih sem bila, ki smo sprejeli čisti evangeljski nauk, in spoznavala sem ga neprestano. O hov, hov! Časi so se predrugačili in hujši so in silnejši. Nekdanj se nam ni bilo skrivati, kakor se skrivamo danes. Kar v trumah smo hodili h gospodu ne

Bled — počakajte no, kako so ga že klicali — oj, ta nemška imena, kako naj jih človek ohrani v spominu!"

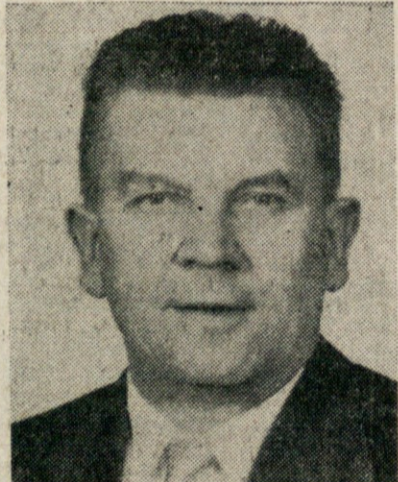
"Bil je to brat Kristof Faschang," odgovori predikant. "Tudi leta je že zatisnil oči in odšel k Njemu, čigar čisti evangelij je oznanjal!"

"Da, da! H gospodu Kristofu smo hodili," zaihti ženica, "in govoril nam je tako sladko, da bi ga bili poslušali vso noč in ves dan. Hov, hov! Pa je tudi umrl. In poznala sem tudi gospoda Boštjana v Kranju, a gospod Kupljenik je prihajal včasih celo v naše kraje! Oj, imeli smo obilo in dobrih učencikov in ni se jim bilo skrivati po lozi, kakor se skrivajo sedanj ozna-njevalci prave vere! Hov, hov! Pa je vse pomrlo, vse pomrlo!"

"Potolazi se, Margareta, sedaj jih diči krona večnega življenja! Na zemlji pa so jih preganjali in že prerok Izajija toži, da čaka poguba pravičnika! Sedaj, otroci, ostani mir božji med vami, kakor vlada med tistimi, ki spe po gomilah!"

Rekli izginje v temi. Ti pa ostanejo na mestu in zro v nočni dol. Imel je s sabo majhno svetilnico in včasih se je nje lučica kakor iskra utrnila sredi gozda. Postali so na vrhu, dokler ni lučica popolnoma izginila, ker je bil predikant že davno dospel v dolino, kjer itak ni bilo varno hoditi z lučjo. Potem šele so odšli, s sabo pa so nosili bridko zavest, da svojega učenika nikdar več ne bodo videli, kjer za ostre nasprotna reformacije nemški predikantje niso mogli brez nevarnosti za življenje prihajati na Kranjsko.

Vrnivši se domov, sedejo za mizo in nekaj časa molče. Srce jim stiska tuga in nikomur se ne poljubi izpregovoriti. Naposled pozame hišni oče: "Katarina, vzemi sveto knjigo in čitaj nam, koliko je moral prebiti

V blag spomin

OB ČETRTI OBLETNICI SMRTI
NAŠEGA LJUBEGA SOPROGA,
ATA IN STAREGA ATA

Alojzija Kosem

ki je zatisnil svoje
oči 27. marca 1964.

Leta štiri so že minila,
odkar srce Ti več ne bije.
Črna zemlja truplo krije,
luč nebeška duši sije.

Prosi tam za nas Boga,
da še nas k Tebi pripelja,
ko zemljo bomo zapustili,
za vedno bomo se združili.

Zalujoči:

FRANČIŠKA — soproga
MARJAN in FRANCE — sinova
ZOFIJA por. CELESTINA,
URSULA por. ŠTEPEC — hčeri
MIRO in CIRIL — zeta
MIRA — snaha
VNUKI in VNUKINJE
ter OSTALO SORODSTVO

Cleveland, O., 27. marca 1968.

ubogi Job, da se utolažimo in da se tudi mi privadimo trpljenja, s katerim nas izkuša Oče nebeski!"

"Knjige," zaihti dekle, "knjige nimam pri roki!"

"In kje je?" vpraša oče ostro. "Ostala je pri — onem v sobici."

"Čemu?"

"Čitala sem v njej in opazil jo je v moji roki."

"Ti si mu jo prepustila? Našo sveto knjigo si mu prepustila?"

"Imeti jo je hotel. Od strahu je niti nisem mogla skriti!"

Nekaj časa vsi molče.

"In kaj je hotel imeti papist, ko te je vprašal po knjigi?"

Na to temno vprašanje odgovori deklica tresoč: "Sumil je, da smo evangelijske vere, in prestrašila sem se tako, da nisem nič tajila."

"Ti nisi nič tajila?"

Oče in sinovi planejo izza mize in vzklignejo z enim glasom: "Izdani smo!"

Zopet nekaj časa molče.

Potem pa de oče odločno: "Pojdite spat, ženske!"

Takoj so odšle. Stara mati in

gospodinja sta spali pod streho, hči pa je za sedaj imela svoje trdo ležišče v čumnati na tleh, da bi jo imel pri roki bolnik, če bi mu bilo treba ponoči kaj postreči.

Plaho je stopila v mali prostor, kjer je ležal kanonik Aman-dus. Spal je, kakor je bilo videti, in ni se ganil na svojem ležišču. Deklica tudi leže, toda zaspati ne more. Odločni glas očetov, ko ji je ukazal, naj odide k počitku, ji zbujajo strah in grozo. In obenem trepetajo za njega, čigar blede obraz ji stopa v tem trenutku bolj nego kdaj pred dušo. In ta blede obraz ji je tičal tudi v sru, dasi je bil obraz katoliškega duhovnika, ki bi ga morala sovražiti! Drugače ni mogla, nego da je polglasno zajokala in si s solzami porosila deviško lice.

"Čemu točiš solze?" se oglasi proti nje pričakovanju bolnik s postelje. "Čemu vzdihuješ in jokaš, Katarina? Ali meni, da se bojim smrti, in ali meni, da mi srce le za hip bije hitreje, češ da morda satan obsenči hudobne tvoje brate, da pobijejo po-

maziljenca Gospodovega, kakor se pobije govedo v mesnici?"

Ko mu ničesar ne odgovori, nadaljuje: "Ali meni, da nisem čul, kar se je ravnokar govorilo za to steno? Da, knjiga Dalmatinova vas je izdala in začutili bodete, kolika nesreča se je s to knjigo prihotapila pod vašo streho! Meni pa bi bilo sladko umreti za vero božjo, da bi se ta luteranska svojat prepričala, kako lahko umira katoliški duhovnik, če ga pokliče Gospod! Ko pa bodem umiral, tedaj svojim morilecem — žal, da ne umeješ jezika svete Cerkve! — zakličem: Ex ossibus ultor!"

"Moj Bog, umore, vas!" zaihti deklica, "in jaz vam ne morem pomagati!"

"Kdo te kliče na pomoč, dek-le? Umiri se in zaspaj, če ti krivo-verstvo, ki je zakoreninjeno v tebi, dopušča spati!"

V sobi so vtem oče in sinovi sedeli pri mizi. Temno so gledali predse in ničesar niso govorili. Samo čakali so, da je odšlo ženstvo. Ko je zavladal mir po vsej hiši in so menili, da so ženske že polegale, tedaj so se ti

strastni luterani spogledali. Bili so tolikanj strastnejši, ker so se morali do sedaj prikrivati in ker so živeli v prepričanju, da so mučeniki svoje vere.

Sin Luka izpregovori najprej: "Meni ni do tega, ali mi takoj odsekajo glavo ali pa me dolgo let vlačijo po temnih ječah!"

"In še prej se pogubim," do-stavi sin Andrej, "če mi s kole-som stro kosti. Pogubi pa itak ne odidemo, ker nas ti preklicani papisti prej ali slej dobe v svoje pesti!"

"Z orožjem je prišel v te kra-je," se oglasi starec, "naj se po-gubi z orožjem! Luka, vstani,

vzemi sekiro izpod stropa in prinesi jo sem!"

Luka vstane in sname sekiro izpod stropa. Trešč jo na mizo, rekoč:

"Ko smo sprejeli v hišo tega papista, smo se pregrešili proti svojim bratom, ki so sedaj z nami v nevarnosti! Naj se pogubi, po-tem so oti vsi drugi spozna-valci svetega evangelija, kolikor jih še biva v tem kraju!"

"In z nami," se oglasi Janez, najmlajši sin, vendar pa najbi-strejša glava pod Mrakovo stre-ho, "in z nami, kako se bode go-dilo, to mi povejte?"

(Dalje prihodnjič)

AL GRAJZL JEWELRY

687 East 185. Str.

531-2465

ima ob priložnosti zaprtja trgovine

SPLOŠNO RAZPRODAJO

vseh predmetov in tudi vse opreme

CENE SO IZREDNO ZNIZANE!

Pridite in boste veliko prihranili!

Naročite že sedaj naše domače šunke

pri

MODEL MEAT MARKET

610 E. 200 ST.

EUCLID, OHIO 44119 — KE 1-7447

Ima vedno na zalogi: odlične RIŽEVE IN KRVAVE KLOBASE, prekajene in sveže MESENE KLOBASE, raznovrstno SUHO MESO, domače KUHANE SALAME, KVALITETNO SVEŽE MESO.

FLORIAN IN MARY KONCAR — lastnika

želita VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

VSEM ODJEMALCEM - PRIJATELJEM

IN ZNANCEM!

Odprto vsak dan od 8. do 6. zv., ob nedeljak in ponedeljkih zaprto.

SONGS & DANCES OF THE SLAVS!

DUQUESNE UNIVERSITY

TAMBURITZANS!

3 P.M. Sunday March 31

CLEVELAND PUBLIC MUSIC HALL

Tickets on Sale Now At All Burrows Stores

Loge \$3.50, Orch. and Mezz. \$3.00

Parquet \$2.50, Balcony \$2.00

Special Student Price \$1.00

SEE THINGS
IN A NEW LIGHT

haar-

Sister Roberta Steinbacher,
Judge Walter Whitlatch,
Nicholas A. Bucur DISCUSS:
Dr. Spock & The Uninhibited
Generation

on

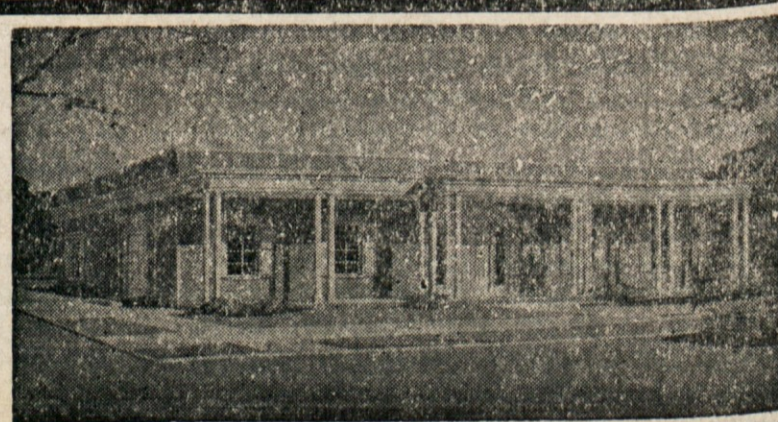
STUDIO 13

Thursdays 10 PM-Midnight

WERE 13

host:

Pete Franklin

GRDINOVA
POGREBNA ZAVODA

17002 Lake Shore Blvd.

Kenmore 1-6300

1053 East 62nd Street

HEnderson 1-2088

Grdina trgovina s pohištvom — 15301 Waterloo Road

Kenmore 1-1235

GRDINA — Funeral Directors — Furniture Dealers

CHICAGO, ILL.

BUSINESS OPPORTUNITY

LAUNDROMAT BY OWNER

Good Northwest location. Well established. Best offer.

539-8028

(62)

WOMEN'S APPAREL SHOP

Choice S.E. location. Well established 40 years. By owner. Air conditioned.

PL 2-7183

(62)

REAL ESTATE FOR SALE

STREAMWOOD

Brand new 4 bedroom townhouse. Stove, refrigerator, carpeting, and drapes included. Club house and pool facilities. \$25,400.

837-1235

(62)

NAPERVILLE — CENTURY HILL

By owner. 4 bdrm. Colonial bi-level. Att. 2 car gar. htd. Din. rm., liv. rm., mod. kitch., fam. rm. w-frplc. Crptd. Indcpd. \$37,500. earl occup. 355-4872

(62)